

Rašeliništní mechorosty Českomoravské vrchoviny

Táňa Štechová, Eva Holá, Alžběta Manukjanová

výsledky 2016-2017

Philonotis fontana (vlahovka prameništní)

Philonotis fontana je světlezelený mech, jehož lodyžky jsou pokryté typickým hnědým rhizoidálním vlášením. Od dalších druhů rodu *Philonotis* jej lze v terénu odlišit podle širších, náhle zúžených listů s širokou bází a relativně úzkým žebrem. Spolehlivá determinace je však možná spíše jen podle mikroskopických znaků. Jedná se o druh rašelinných a vlhkých luk, pramenišť a okrajů potůčků, který se nevyhýbá ani vlhkým okrajům cest a jiným bahnitým, trvale zamokřeným místům.

Kategorie ohrožení (LC-att / rLC-att)

Philonotis fontana je sice v cílové oblasti relativně hojný, indikuje však alespoň částečně zachovalá stanoviště a jeho populace bývají často poměrně malé.

Rozšíření

Druh roste roztroušeně na vhodných stanovištích jak v celé České republice, tak i na území Českomoravské vrchoviny. V cílovém území byl zaznamenán na 19 lokalitách, rozšíření druhu je však zřejmě poměrně špatně zmapováno. S velkou pravděpodobností je tento mech výrazně hojnější – patří mezi přehlížené druhy, které často nebývají v terénu správně determinovány. Navíc roste spíše v okrajových částech rašelinišť, kde snadno uniká pozornosti bryologů.

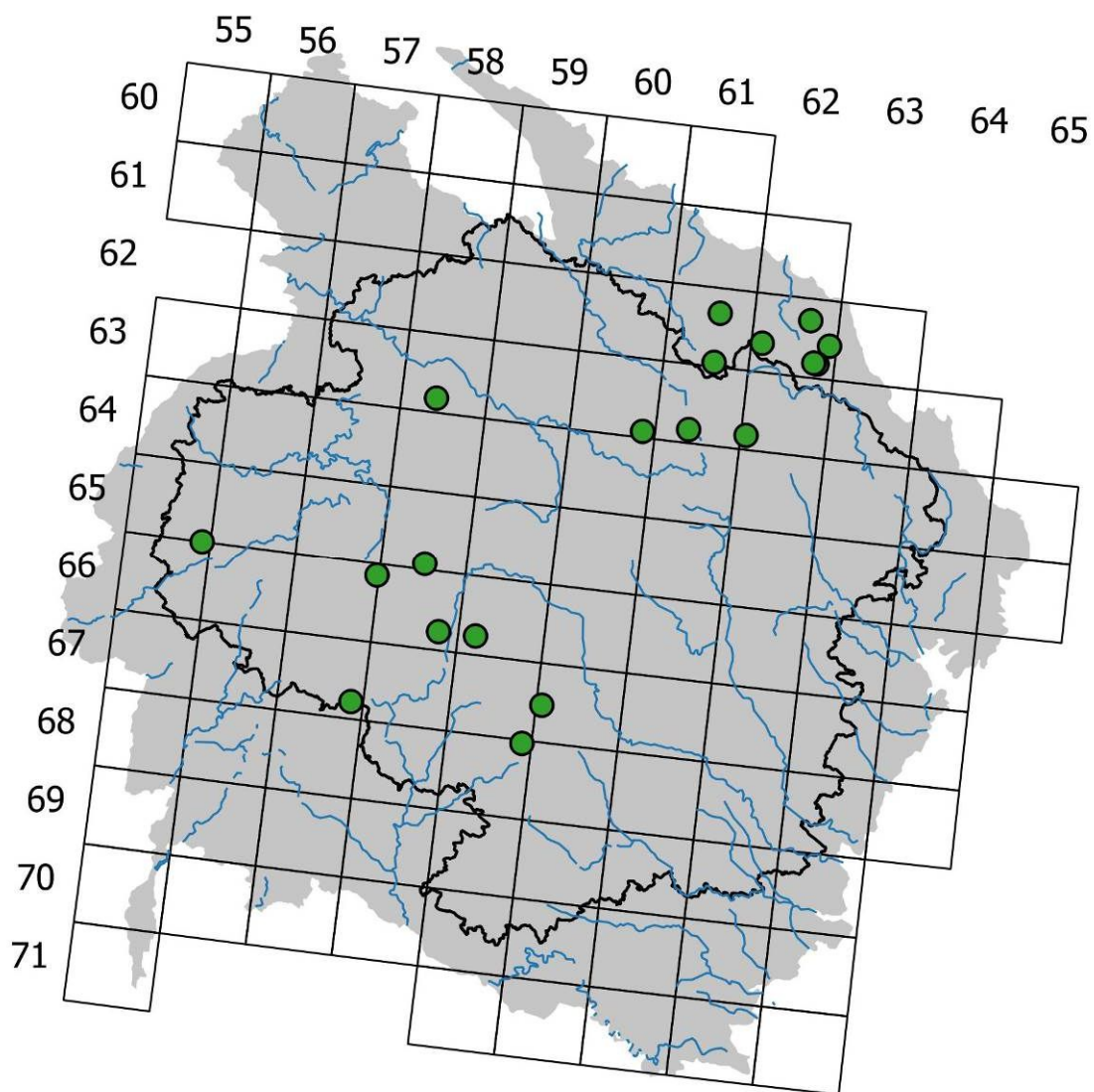
Ohrožující faktory a péče o lokality

Jedná se o **konkurenčně slabý druh, který je svou existencí vázán především na rozvolněná místa kolem vlhkých tůněk a stružek nebo na časnější sukcesní stádia**. Pro uchování a podporu populací je nutné udržovat dostatečnou heterogenitu terénu a dbát o pravidelné narušování povrchu rašelinných luk.

Seznam recentních lokalit

Českomoravská vrchovina – lokality v Kraji Vysočina:

Dušejev: PR Chvojnov, rašeliniště na pravém břehu Jedlovského potoka, 1,1 km Z od středu Dušejeva, 605 m n. m. (49°24'27"N, 15°25'08"E); **Hrutov:** PR Na podlesích, rašeliniště a rašelinné louky v údolí, 0,9 km ZJZ od středu obce, 570 m n. m. (49°14'49"N, 15°40'40"E); **Jezdovice:** PP Jezdovické rašeliniště, 1,6 km Z od středu obce, 575 m n. m. (49°19'25"N, 15°27'42"E); **Klátovec:** EVL Zhejral, komplex rašelinných luk okolo rybníka Zhejral 0,8–1,6 km V od středu obce, 675–695 m n. m. (49°13'19"N, 15°18'35"E); **Lipnice nad Sázavou:** Váhy, prameniště v loukách pod silnicí směr Dolní Město, 0,9 km ZSZ od středu obce, 500 m n. m. (49°37'06"N, 15°24'06"E); **Loučky:** PR Rašeliniště Loučky, soustava vlhkých luk, bažinných olšin a malých minerotrofních rašelinišť v údolí Loučského potoka, 2 km Z od obce, 590 m n. m. (49°19'26"N, 15°32'02"E); **Malá Losenice:** PR Branty, malé prameniště v cípu lesa u V hranice PR, 615 m n. m. (49°36'29"N, 15°48'32"E);

Rozšíření druhu *Philonotis fontana*; zelený bod – recentní výskyt, černá linie – Kraj Vysočina, modrá linie – řeky, šedivá plocha – Českomoravská vrchovina.

Opatov: PR Opatovské zákopy, rašelinná louka mezi lesy, v dolní části PR, 3,3 km od středu obce, 630 m n. m. (49°11'45"N, 15°38'54"E); **Polníčka:** PR Pod Kamenným vrchem, rašeliniště 1,5 km SZ od středu obce, 600 m n. m. (49°37'02"N, 15°53'52"E); **Sázava pod Křemešníkem:** PR Čermákovy louky, 0,9 km J od středu obce, 685 m n. m. (49°23'07"N, 15°19'46"E); **Sklené:** PR Olšina u Skleného, rašelinná louka, 0,9 km SSV od středu obce, 725 m n. m. (49°37'06"N, 16°00'38"E); **Vintířov:** PP Rašeliniště u Vintířova, vytěžené svahové rašeliniště převážně zarostlé stromy, 0,5 km Z od středu obce, 610 m n. m. (49°24'00"N, 14°59'02"E).

Českomoravská vrchovina – lokality mimo Kraj Vysočina:

Borová: Louky pod koupalištěm, rašelinná louka uprostřed chatové osady, 0,5 km Z od žel. nádraží v obci, 630 m n. m. (49°44'34"N, 16°09'10"E); **Františky:** Pláňava, malé prameniště v cípu louky na S od Martinického potoka, na SV okraji obce Františky, po pravé straně silnice na Poličku, 665 m n. m. (49°46'20"N, 16°06'38"E); **Hlinsko:** PP Ratajské rybníky, komplex rašelinných luk a rybníků 1 km SV od Hlinska, 585 m n. m. (49°46'06"N, 15°55'58"E); **Pustá Rybná:** louka pod požární nádrží, 0,5 km Z od kóty Blatinský kopec (731 m), 650 m n. m. (49°43'06"N, 16°07'57"E); **Pustá Rybná:** PR Damašek, rozsáhlý komplex rašelinných a vlhkých luk 2 km SZ od obce, 625–635 m n. m. (49°43'09"N, 16°07'33"E); **Svratouch:** PP U Tučkovy hájenky, rašelinné louky na S okraji obce, 700 m n. m. (49°44'12"N, 16°01'16"E); **Vortová:** PP Zlámanec, rašelinná louka JJZ od středu obce, 620 m n. m. (49°42'20"N, 15°55'55"E).